BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
BİNGÖL ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Bingol University

The Journal of Bingol Studies

Cilt / Volume: 6 Sayı / Issue: 1

GÜZ 2019

Onursal Editör / Honorary Editor
Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK

Editör / Editor
Dr. Öğr. Üyesi Ömer TOKUŞ / Dr. Öğr. Üyesi Nevzat KELEŞ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail NARİN / Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER
Arş. Gör. Sadi YILMAZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Editor
Müslüm AYYILDIZ

Tanıtım ve Halkla İlişkiler Müdürü / Advertising and Public Relations Manager
M. Emin YETİŞİR

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof.Dr. Abdullah BAYRAM (Nişantaşı Ünv.), Prof.Dr. Hüseyin Hüsnü GÜNDÜZ (İstanbul Yeni Yüzyıl Ünv.), Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK (İstanbul Ünv./ Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Mehmet BARCA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.), Prof.Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Ünv.), Prof. Dr. Kazım YOLDAŞ (Uludağ Ünv.), Doç. Dr. Abdullah AYDIN (Kastamonu Ünv.), Doç.Dr. Abdulmuttalip ARPA (İstanbul Sabahattin Zaim Ünv.), Doç. Dr. Abdullah DUMAN (Van Yüzüncı Yıl Ünv.) Dr. Öğr. Üyesi Abdulhakim BEKİ (İstanbul Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Bilal BAĞIŞ (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi İsmail NARİN (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜNERİGÖK (Muş Alparslan Ünv.) Dr. Öğr. Üyesi Ömer TOKUŞ (Bingöl Ünv.), Dr. Adil BOR (DİB Haseki Eğitim Merkezi).

Danışma Kurulu / Advisory Board
Prof.Dr. Abdullah ÇELİK (Harran Ünv.), Prof.Dr. Abdullah DİKEN (Konya Necmettin Erbakan Ünv.), Prof.Dr. Ahmet GÜRBÜZ (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Ünv.), Prof.Dr. Eşref TAŞ (Siirt Ünv.), Prof.Dr. Gıyasettin ARSLAN (Fırat Ünv.), Prof.Dr. H. İbrahim BULUT (İstanbul Ünv.), Prof.Dr. Hikmet TAN (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Ünv.), Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK (İstanbul Ünv./ Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Mehmet BARCA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.), Prof.Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Ünv.), Prof.Dr. Muhsin HALİS (Sakarya Ünv.), Prof.Dr. Nazım HASIRCI (Dicle Ünv.), Prof.Dr. Orhan BAŞARAN (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Ramazan SOLMAZ (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Sahip BEROJE (Van Yüzüncü Yıl Ünv.), Prof.Dr. Yılmaz BİNGÖL (Yıldırım Beyazıt Ünv.), Prof. Dr. Kazım YOLDAŞ (Uludağ Ünv.), Doç. Dr. Abdullah AYDIN (Kastamonu Ünv.), Doç.Dr. Abdulhakim KOÇİN (TBMM), Doç.Dr. Abdullah TAŞKESEN (Sakarya Ünv./ Bingöl Ünv.), Doç.Dr. Abdulnasır SÜT (Bingöl Ünv.), Doç.Dr. Enver ARPA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.), Doç.Dr. Metin YİĞİT (Dicle Ünv.), Doç.Dr. Mustafa KIRKIZ (Bingöl Ünv.), Prof. Dr. Nusrettin BOLELLİ (Bingöl Ünv.), Doç. Dr. Vehbi TÜREL (Bingöl Ünv.), Doç. Dr. Abdülaziz KARDAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAYINTU (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Bilal BAĞIŞ (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi İsmail NARİN (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Muhittin ÖZDEMİR (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Ömer TOKUŞ (Bingöl Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Sezayi KÜÇÜK (Sakarya Ünv.), Dr. Öğr. Üyesi Nevzat KELEŞ (Bingöl Ünv.), Abdullah DEMİR (Bingöl Ünv.).

Bingöl Araştırmaları Dergisi, yılda iki sayı olarak yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.
Bingöl Araştırmaları Dergisi, **SOBİAD**, **İdealonline**, **Google Scholar**, **İSAM** ve **BASE** veri tabanları tarafından taranmaktadır.
Bu dergi, Bingöl Üniversitesi Bingöl Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, BİNDAV ve Bingöl Belediye Başkanlığının desteğiyle yayımlanmaktadır.

ISSN: 1309-369X
Dizgi ve İçdüzen: Ankara Dizgi Evi
Baskı: Ankamat Mat. San. Ltd. Şti.
Basım: Güz 2019
e-posta: bingolarastirmalari@gmail.com

SAYI HAKEMLERİ / REFEREE BOARD OF THİS ISSUE

Doç. Dr. Hamza ALTIN	Bingöl Üniversitesi
Doç. Dr. Abdülaziz KARDAŞ	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. M. Zahir ERTEKİN	Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zekai ERDAL	Mardin Artuklu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ferit YÜCEBAŞ	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÇETKİN	Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AYDOĞDU	Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER	Bilgöl Üniversitesi
Dr. Öğr Üyesi Fikret OSMAN	Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ALKAYIŞ	Bingöl Üniverssitesi
Dr. Mustafa Yunus GÜMÜŞ	Malatya

İÇİNDEKİLER

TAKDİM/Erdal ARIKAN..... 5
TAKDİM/ Ömer TOKUŞ 7

İdris SÖYLEMEZ
KİĞILI ŞEYH SELİM EFENDİ'NİN ŞİİRLERİNDE HZ. PEYGAMBER SEVGİSİ..... 9

Mehmet Şirin AYİŞ
BİNGÖLDE BİR TASAVVUF AİLESİ: MELEKAN ŞEYHLERİ.....31

Kasım TATLILIOĞLU
AİLE İÇİ KADINA KARŞI ŞİDDETİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ.....55

Ferhat APUHAN
ARŞİV VESİKALARI ÇERÇEVESİNDE GENÇ KÖPRÜSÜ'NÜN İNŞA SÜRECİ.....77

Nebi BUTASIM
KİĞI YAZGÜNÜ KÖYÜ İSLAMİ DÖNEM YAPILARI.....93

Yılmaz IRMAK
BİNGÖL MUTFAK KÜLTÜRÜ VE GASTRONOMİ TURİZMİ.....111

Abdülaziz KARDAŞ
CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA BİTLİS'TE SAĞLIK HAREKETLERİ.....145

Çilem AYDOĞDU
THE RELATIONSHIP BETWEEN UNDERGRADUATE STUDENTS' USE OF LANGUAGE LEARNING STRATEGIES AND THEIR ATTITUDE TOWARDS ENGLISH.....157

AİLE İÇİ KADINA KARŞI ŞİDDETİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ

Kasım TATLILIOĞLU[1]

Özet

Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet günümüzde gerek bireysel gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşabildiğimiz bir olgudur. Şiddet evde, okulda, işyerinde kısaca yaşamın her alanında görülmekle birlikte; fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet, cinsel saldırı ve kadın cinayetleri şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Kadına yönelik şiddet yaygın bir toplumsal sorundur. Bütün dünyada her yerde, her yaş ve cinsiyete karşı uygulanan bir insan hakkı ihlalidir. Aile içinde şiddet daha çok eşe yönelik ve erkeğin kadına uyguladığı şiddet biçiminde olmaktadır. Kadına yönelik aile içi şiddet, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de farklı türleriyle yaşanmaya devam bir insan hakkı ihlalidir. Uluslararası anlaşmalar devletlere toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama, kadına yönelik aile içi şiddeti önleme noktasında önemli sorumluluklar yüklemektedir. Türkiye'de CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi gibi önemli anlaşmaları imzalamış bir ülke olarak kadın politikaları üretmekle yükümlüdür. 1980'lerde başlayan kadın hareketleri kadına yönelik şiddeti sadece şiddete uğrayan kadına değil, bütün kadınlara yapılan bir haksızlık olarak nitelendirmeye gün yüzüne çıkarmaya başlamıştır. 1990'larda kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için kurumsallaşmalar başlamış, 2000'li yıllarla birlikte sorunun önlenmesi için hem devlet hem tüm kurum ve kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, medya, çalışmalarına hız vermiştir. Ülkemizde her on kadından dördü mutlaka hayatı boyunca şiddetin bir türüne maruz kalmaktadır.

Bu çalışmada, aile içi kadına karşı şiddet bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu değişkenler; yaş, medeni hal, evlilik süresi, meslek, aylık gelir düzeyi, çocuk sayısı, eğitim durumudur. Bu araştırma, Bingöl il merkezinde ikamet eden, 18 yaş ve üstü tüm erkek ve kadınlar üzerinde yapılmıştır. Araştırma gurubunu Bingöl il merkezinde oturan 265 kadın (%50.51) ve 259 (%49.42) erkek olmak üzere 524 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak 2 farklı ölçek uygulanmıştır. Bunlardan birincisi "Aile İçi Şiddet Ölçeği (Kadınlar için)" ve "Aile İçi Şiddet Ölçeği (Erkekler için). Diğeri ise hem kadınlar hem de erkekler için ortak olan 21 maddelik "Şiddet Tutum Ölçeği"dir. Bu ölçekler hem kadınlara hem de erkeklere ayrı ayrı uygulanmıştır. Bu makalede, sadece erkeklerden elde edilen bulgulara yer verilecektir. Verilerin analizi SPSS 23.00 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Sonuçta, bu çalışmadan elde edilen veriler, ülkemizdeki çalışmalarla karşılaştırılarak

1 Doç. Dr., Bingöl Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü. kasimtatlilioglu@gmail.com

analiz edilmiştir. Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede ve azaltmada erkeklerin fiili katkısı da yüksek öneme sahiptir. Bu nedenle erkeklerin şiddeti algılama ve şiddetin neden-sonuç ilişkisini tanımlama biçimi araştırılması gerekli alanların başında görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile içi kadına karşı şiddet, Bingöl, şiddet.

AN INVESTIGATION ACCORDING TO SOME DEMOCRAFIC VARIABLES OF VOILENCE AGAINST IN FAMILY: THE SAMPLE OF BİNGOL PROVINCE

Abstract

Violence that can show itself in various forms nowadays is a phenomenon in which we can often run into social dimensions both on individual and social dimensions. Together with seen at home, school and workplace, briefly seen in all fields of life, physical and economical violence can emerge in forms of sexual assault and women murders. Violence against women is a common social problem. Violence which is an infringement of the human rights, as universal problem, against every people from all ages and all sexes. Domestic violence against women in Turkey as in many of the country around the world, is a violation of human rights. International agreements give responsibilties to goverments about maintaning the equalty of gender and preventing domestic violence against women. Signing the agreement of CEDAW and Istanbul, Turkey has responsibilities to provide policies for women. Violence against women, women's movement began in the 1980s only to women victims of violence not as an injustice to all women face the day began to draw to qualify. To combat violence against women in the 1990s have begun institutionalizations the 2000s to prevent problems with both the state and all institutions and agencies, non-governmental organizations, universities, media studies has accelerated. Four out of every ten women in our country to do throughout his life is exposed to a kind of violence. In this study is investigated violence against domestic women according to some demografic variables. These variables are age, marital status, marriage duration, occupation, monthly income level, number of children, educational status. This research is conducted on all men and women who reside in the center of Bingöl and their age is 18 and over. The research group is consisted of 524 people 265 of them are women (50.51%) and 259 of them are men (49.42%) residing in Bingöl city center. Two different scales are applied for the purpose of the research. The first of these scales is "Domestic Violence Scale (for women)" and the "Domestic Violence Scale (for men). These scales are applied separately for both men and women. This manuscript contains the findings only obtained from men. Analysis of the data is performed with SPSS 23 program and the studies are completed with 95% confidence level. The actional contribution of men is also very crucial in preventing and reducing the domestic violence. Therefore the perception of violence of men and defining the relation between reasons and results of it has been seen as the primary research area.

Key Words: Domestic violence against women, Bingol, violence.

1. Giriş

Türkiye'de en çok tartışılan gündemlerinden biri hiç şüphesiz aile içi kadına karşı şiddettir. Farklı araştırmalar, Türkiye'de her üç kadından birinin hayatlarının bir döneminde farklı türlerde şiddete maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Yaşanan toplumsal problemlerin aktörlerine baktığımızda neredeyse çoğunun, yetişmiş oldukları aile yapılarında problemler olduğunu görmekteyiz. Şiddet mağduru veya şiddete şahit çocuklar büyüdüklerinde kendi çevrelerine de aynı şekilde şiddet uygulamaktadırlar.

Kadına yönelik şiddet; kadınlara yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen, cinsiyete dayalı bir ayrımcılıkla kadının insan hakları ihlaline yol açan her türlü tutum ve davranıştır (www.evicisiddet.adalet.gov.tr). Kadına yönelik şiddetin psikolojik nedenleri olsa da rakamların yüksekliği, şiddetin sosyo-ekonomik ve kültürel pek çok yapısal faktörden beslendiğini göstermektedir. Şiddetin genel yapısına baktığımızda; aile bağlarının zedelenmesi, insani ve kültürel değerlerin yozlaştırılması, vicdan kavramının insanların yaşantılarında tam anlamıyla yer bulamaması, koruma, müdahale ve cezai müeyyide gibi alanlarda yetersiz kalınması, ekonomik sebepler, eğitimsizlik, vb. birçok nedenlerden beslendiğini görmekteyiz (KSGM, 2012; 2014). Kocacık (2001), **Şenol ve Yıldız'a göre (2013)** göre şiddet olgusu, toplumsal ilişkilerin dinamikleri içinde, bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Şiddet olgusu tek bir nedene bağlı olarak açıklanamayan çok karmaşık bir olgudur. Aile içinde yaşanılan şiddet, çok boyutlu olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet, hayatın pek çok alanında karşılaşılan bir olgu olmasına rağmen en büyük olumsuzlukların görüldüğü yerler olarak aile kurumunu gösterebiliriz. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 49. Dünya Sağlık Asamblesi'nde, şiddetin bir halk sağlığı önceliklerinden olduğunu kabul etmiştir (WHO, 1996). Ülkemizde kadına yönelik şiddet üzerine yapılan araştırmalara baktığımızda, kadına yönelik şiddetin yaygınlığını, kadının şiddet karşısındaki çaresiz kalışını ve şiddete uğrayan kadının nasıl yardım alması gerektiği konularında bilgisizliğini görmekteyiz (Akkaş ve Uyanık, 2016). Kadına yönelik şiddet ilk kez 1993 yılında Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge'de tanımlanmıştır. Bildirgenin 1. Maddesinde, kadına yönelik şiddet, "*ister kamusal ister özel hayatta olsun bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya özgürlükten keyfi olarak yoksun bırakma dâhil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya acı verme sonucu doğuran veya bu sonucu doğurması muhtemel olan, cinsiyete dayalı her türlü şiddet eylemi*" olarak tanımlanmıştır (https://search.un.org/results.php). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) şiddeti, "*fiziksel güç ya da kuvvetin,*

amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararla sonuçlanma ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit edici biçimde kullanılması" şeklinde tanımlamıştır (Dünya Dünya Sağlık Örgütü, 2002). 1993 yılında Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu'nun "*Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi*"nde, şiddetin çok boyutlu olduğu vurgulanmaktadır. Burada sadece cinsiyet temelli fiziksel, cinsel, psikolojik herhangi bir zarar ve üzüntü doğuran veya doğurmaya yönelik, özel ya da kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüklerin keyfi şekilde engellenmesinin yeterli olmadığı, gelenek, görenek, alışkanlık ve uygulamaların da bu kapsama alınmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Bunlardan en çok bilinenleri fiziksel şiddet, sözel şiddet, duygusal-psikolojik şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddettir (Yetim-Şahin, 2005; Erdem, 2007; Uluocak ve diğ., 2014; Yıldırım, 1998).

1985 yılında Birleşmiş Milletler, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini (CEDAW) imzalamış ve taraf ülkelere, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığa karşı, gerekli yasal düzenlemeleri yapma ve şiddeti ortadan kaldıracak uzun ve kısa vadeli çözümler getirme sorumluluğu getirmiştir. **Aynı şekilde 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanan ve kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak belirtilen "Kadınlara yönelik şiddet aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa konseyi sözleşmesi"** ile de "Kadınları her türlü şiddetten korumak, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak, kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınların güçlendirilmesi yolu dahil kadın ile erkek arasındaki temel eşitliği teşvik etmek, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet mağdurlarının korunması ve bu mağdurlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmek, kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik etmek, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak üzere bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla etkili işbirliğini sağlamak için kuruluşlara ve kolluk kuvvetlerine destek ve yardım sağlamak amaçlanmış ve buna yönelik gerekli yasal düzenlemelerin ve programların yapılmasını **üye ülkelerin sorumluluğuna bırakmıştır.** Gerek CEDAW'a gerekse İstanbul Sözleşmesi'ne taraf olan Türkiye, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda dünyanın en geri ülkelerinin arasında yer almakta ve hatta geçen yıllarla birlikte şiddet ve ayrımcılığın boyutları da artmaktadır (www.kocaelibarosu.org.tr).

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, aile içi şiddete ilişkin verilerin sonuçlarından hareketle, aile içi şiddetin nedenleri, risk faktörleri, koruma ve müdahale hizmetleri ve buradan hareketle kavramsal çözümleme yapmaktır. Kadına yönelik şiddet sadece Türkiye'de değil, uzun yıllardır tüm dünyada süregelen şiddetle mücadeleyi de beraberinde getirmektedir. Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet üzerine son zamanlarda çalışmalar artmaktadır. Kadınların temel sorunlarından olan aile içi şiddetin nedenlerini ve türlerini tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmek hem bireysel hem de toplumsal açıdan son derece önemlidir. Bu çalışma ile Bingöl merkezde farklı şiddet biçimlerinin yaygınlığına, kadınların şiddetle mücadele yöntemlerine ve özellikle 6284 sayılı Kanun'a ilişkin bilgilerine ve Kanun'dan yararlanma düzeylerine ilişkin güvenilir ve kullanılabilir verinin yanı sıra kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili algılamalara yönelik veriler elde edilmiştir. Yapmış olduğumuz bu proje ile kadın sorunlarından olan aile içi kadına yönelik şiddet olgusuna bilimsel katkı sağlayacaktır.

3. Metot

Bu bölümde, Bingöl il merkezinde kadına yönelik aile içi şiddet araştırmasının nicel bileşeninde kullanılan yönteme yer verilmiştir. Araştırmanın temel hedeflerinden biri, kadına yönelik şiddetle mücadele için gerekli olan veriyi en güvenilir biçimde elde etmektir. Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet konusunda, ülke genelinde güvenilir tahminler ortaya koyan en kapsamlı araştırma 2008 yılında yürütülmüştür. Kadın ve erkeklerin kadına yönelik şiddet olgusuna bakışlarını konu alan bu çalışma, teorik ve alan araştırması olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Teorik kısımda literatür taraması yapılmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde bir araştırmadır. Survey tipi araştırma modeli kullanılan bu araştırmada hem betimsel hem de yorumlayıcı yöntemler kullanılmıştır. Karasar'a (2005: 34) göre, betimleyici tarama modelleri geçmişte, bugün ya da belli bir süreçte var olan olayları, durumları ve olguları ortaya koymaya yönelik yaklaşımlardır. Var olanı değiştirmeye ya da etkilemeye çalışmadan olgunun bilimsel portresinin ortaya konulması sürecini içermekte; nelerden oluştuğunu ve neler ile ilişkili olduğunu sorgulamaktadır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem

üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamaktadır. Bu modelde önemli olan, var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir. İlişkisel tarama modelleri "iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir" (Karasar, 1994, 2005; Büyüköztürk, 2007).

Bu amaçla; kadına yönelik şiddet ile ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar irdelenmiştir. Daha sonra sahadan elde edilen nicel veriler eğitim düzeyi, medeni durum, cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, meslek, gelir düzeyi ve eğitim durumu gibi değişkenler açısından analizlere tabi tutulmuştur. Tarama modelinde öngörülen bu çalışmada kullanılmak üzere tamamen yapılandırılmış ve uzman görüşü aracılığıyla geçerliliği arttırılmış bir anket formu hazırlanmıştır.

3.2. Varsayımlar

Bingöl il merkezini temsil ettiği düşünülen katılımcıların, anketörlere samimi ve doğru yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır. Uzmanlar tarafından geliştirilen veri toplama araçları ile elde edilen nicel verilerin betimsel ve yorumlayıcı çözümlemeleri ile ortaya çıkan sonuçların araştırma sorularına yönelik yanıtları güvenilir ve geçerli bir şekilde ortaya koyduğu varsayılmaktadır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Bingöl il merkezinde ikamet eden, 18 yaş ve üstü tüm erkek ve kadınlardır. Araştırma gurubunu Bingöl il merkezinde oturan 265 kadın (%50.51), 259 (%49.42) erkek olmak üzere 524 kişi oluşturmaktadır. Buna ilişkin sayısal veriler, bulgular başlığı altında verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, veri elde etmek için, araştırmanın amacına uygun olarak 2 farklı ölçek hazırlanmıştır. "Aile İçi Şiddet Ölçeği (Kadınlar için)" ve "Aile İçi Şiddet Ölçeği (Erkekler için) olmak üzere 2 farklı ölçek ile çalışma yapılmıştır. Bu ölçekler, farklı meslek, yaş, medeni durum ve statüde bulunan kadın ve erkeklere uygulanmıştır. Bu ölçeklerde hem kadınlara ve hem erkeklere yönelik sorular hazırlanmıştır. Ölçek soruları, Bingöl Üniversitesi ve diğer üniversitelerden uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek son hali verilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak katılımcılara sunulacak olan ve isim belirtilmeden doldurulacak anket formu kullanılmıştır. Anket formunda araştırmaya ilişkin soruların yanında katılımcıların yaşları, çocuk sayıları, medeni durumları, meslekleri, eğitim durumları, gelir düzeyi, vb.

demografik sorular da yer almaktadır. Anketin formunun geçerlik çalışması için uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşünden dönen anket ve mülakat formları üzerinde gerekli düzenlemeler yapılarak, veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Anketler için güvenilirlik çalışması olarak, Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmış, katsayıların en az .70 ve üzerinde olması şartı aranmıştır. Anketin güvenirliği kadınlara uygulanan anketler için 21-41 arası, erkeklere uygulanan anketler için ise 14-35 arası tutum ve değer yargılarını içeren sorular üzerinde yapılmış olup, Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısı kadınlara uygulanan anket için .74 ve erkeklere uygulanan anket için de .72 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların anketi kolaylıkla cevaplandırabilmeleri için tutum ve değerlere ilişkin sorular "katılıyorum" ve "katılmıyorum", "fikrim yok" kararsızım" şeklinde ikili ölçek türünde hazırlanmıştır.

3.5. Veri Toplama Süreci

İlk olarak, saha araştırması (anketör ve görüşmeci) yapacak kişilerin eğitimi sağlanmıştır. Saha araştırmacısı eğitiminde öncelikle araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiş, araştırmanın önemi, amacı ve araştırma soruları açıklanmıştır. Tüm aşamalarda daha önceden oluşturulan çalışma yönergesine uygun davranılmıştır. Araştırmada kullanılacak olan anket tanıtılmış ve anketin her bir maddesinin araştırmanın hangi amacı ve araştırma sorusu ile ilişkili olduğu, her bir maddenin seçenekleri, her bir soru maddesinde nasıl veri toplanması gerektiği ayrı ayrı açıklanmış ve her bir soru maddesi ve seçeneklerinin katılımcılar tarafından tam ve doğru anlaşılması için gerekli eğitsel çalışmalar yapılmıştır. Araştırmanın verileri Ağustos 2015 tarihinde toplanmaya başlanmış olup yaklaşık 10 ay sürmüştür. Saha uygulamasında 3 anketör görev almıştır. Anketörler üniversitenin psikoloji bölümü öğrencilerinden seçilmiştir. Toplanan veriler, SPPS programına girilmek üzere dosyalanmıştır.

3.6. Verilerin Çözümlenmesi

Verilerin analizi SPSS 23.00 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Çalışmada parametrik olmayan test teknikler kullanılmıştır. Genellikle parametrik olmayan testler ile sınıflayıcı, sıralayıcı ya da normal dağılıma uygun olmayan veriler analiz edilir. Kategorik verilerde ise (sınıflayıcı, sıralayıcı) parametrik olmayan testlerin kullanılması uygundur. Bu çalışmada parametrik olmayan test tekniklerinden; Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis kullanılmıştır. Mann Whitney U testi, bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılırken; Kruskal Wallis bağımsız k grubun (k>2) nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test

tekniğidir. Üç veya daha fazla bağımsız grubun karşılaştırmasında parametrik olmayan yöntem tercih edilecekse Kruskal-Wallis H testi kullanılır.

4. Bulgular ve Yorumlar

4.1. Erkek Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 1: Katılımcı erkeklerin yaşa, medeni duruma, evlilik süresine, mesleğe, gelir düzeyine, çocuk sayısına ve eğitim durumlarına göre dağılımı

Değişkenler		n	%
Yaşınız?	18-24	112	43,2
	25-34	68	26,3
	35-44	41	15,8
	45-54	22	8,5
	55 ve üstü	16	6,2
Medeni haliniz?	Evli	99	38,2
	Bekâr	156	60,2
	Boşanmış	2	,8
	Eşi vefat etmiş	2	,8
Kaç yıldır evlisiniz?	1-5 yıldır	24	23,3
	6-10 yıldır	28	27,2
	11-15 yıldır	17	16,5
	16-20 yıldır	8	7,8
	20 yıl ve üstü	26	25,2
Mesleğiniz?	Memur	51	20,1
	Esnaf	40	15,7
	İşçi	18	7,1
	Nitelikli çalışan	21	8,3
	Vasıfsız işçi	3	1,2
	Diğer	121	47,6

Aylık gelir düzeyiniz ne kadar?	500 TL ve altı	68	29,2
	501-1500 TL	56	24,0
	1501-2500 TL	44	18,9
	2501 TL ve üstü	65	27,9
Kaç çocuğunuz var?	Yok	110	55,0
	1 çocuk	21	10,5
	2 çocuk	24	12,0
	3 çocuk	19	9,5
	4 ve üstü çocuk	26	13,0
Eğitim durumunuz?	Okuryazar değil	7	2,7
	İlkokul	14	5,4
	Ortaokul	20	7,7
	Lise	45	17,4
	Üniversite	155	59,8
	Lisansüstü	18	6,9

Tablo 1'de görüldüğü üzere, katılımcı erkeklerden %43,2'si 18-24 yaşında, %26,3'ü 25-34 yaşında, %15,8'i 35-44 yaşında, %8,5'i 45-54 yaşında, %6,2'si 55 yaş ve üstündedir. Katılımcı erkeklerden %38,2'si evli, %60,2'si bekârdır. Katılımcı erkeklerden %23,3'ü 1-5 yıldır, %27,2'si 6-10 yıldır, %16,5'i 11-15 yıldır, %7,8'i 16-20 yıldır, %25,2'si 20 yıl ve üstü süredir evlidir. Katılımcı erkeklerden %20,1'i memur, %15,7'si esnaf, %7,1'i işçi, %8,3'ü nitelikli çalışan, %1,2'si vasıfsız işçi, %47,6'sı diğer mesleklerdedir. Katılımcı erkeklerden %29,2'sinin 500 TL ve altı, %24,0'ünün 501-1500 TL, %18,9'unun 1501-2500 TL, %27,9'unun 2501 TL ve üstü aylık geliri bulunmaktadır. Katılımcı erkeklerden %55,0'inin çocuğu bulunmamakta, %22,5'inin 1-2 çocuğu bulunmaktadır. Katılımcı erkeklerden %2,7'si okur yazar değil, %5,4'ü ilkokul, %7,7'si ortaokul, %17,4'ü lise, %59,8'i üniversite, %6,9'u lisansüstü mezunudur.

Tablo 2: "Sizce neler şiddet göstergesidir?" ifadesine ilişkin bulgular ve yorumlar

Şiddet göstergesi:		**n**	**%**
1) Fiziksel şiddet	Evet	244	17,4
2) Psikolojik/Duygusal şiddet	Evet	215	15,4
3) Ekonomik şiddet	Evet	184	13,1
4) Sosyal şiddet	Evet	166	11,9
5) Cinsel şiddet	Evet	203	14,5
6) Sözlü şiddet	Evet	202	14,4
7) Mobbing	Evet	186	13,3

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerin büyük bir çoğunluğu 244 kişi (%17,4) fiziksel şiddeti (dayak, vurma, çarpma, dövme, itekleme, saçını çekme, vb. gibi) ön plana çıkarmışlardır. 2. sırada 215 kişi (%15,4) psikolojik şiddeti, 3. sırada 184 kişi (%13,1) ekonomik şiddeti, 4. sırada ise 166 kişi (%11,9) sosyal şiddeti, 5. sırada 203 kişi (%14,5) cinsel şiddeti, 6. sırada, 202 kişi (14,4) sözel şiddeti ve son olarak da 7. sırada 186 kişi (13,3) mobbingi şiddet göstergesi olarak belirtmişlerdir. Katılımcı erkeklerden şiddet olarak algılanan türler birbirine yakın oranda iken fiziksel şiddet çoğunluktadır (%17,4).

Tablo 3: "Aile içi hiç şiddet uyguladınız mı?" ifadesine ilişkin bulgular ve yorumlar

Aile içi hiç şiddet uyguladınız mı?	**n**	**%**
A) Evet	80	32,5
B) Hayır	166	67,5

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerin büyük bir çoğunluğu 166 kişi (%67,5) aile içi şiddet uygulamadıklarını söylerken, 80 kişi (%32,5) aile içi şiddet uyguladıklarını söylemişlerdir.

Tablo 4: "Aile içi şiddet uyguladıysanız hangi sıklıkla uyguladınız? ifadesine erklerin verdiği cevaplara ilişkin bulgular

Aile içi şiddet uyguladıysanız hangi sıklıkla uyguladınız?	**n**	**%**
A) Nadiren	80	83,3
B) Sık sık	12	12,5
C) Devamlı	4	4,2

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerin büyük bir çoğunluğu 80 kişi (%83,3) aile içi şiddeti nadiren uyguladıkları, 12 kişi (12,5) sık sık aile içi şiddete başvurdukları ve 4 kişi ise (%4,2) devamlı şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5:"*Şiddeti kimlere uyguladıklarına"** ***ilişkin bulgular ve yorumlar

Aile içi şiddeti kime uyguladığı		**n**	**%**
1) Eşime	Evet	36	20,8
2) Anneme	Evet	11	6,4
3) Babama	Evet	9	5,2
4) Kardeşlerime	Evet	52	30,1
5) Çocuklarıma	Evet	34	19,7
6) Büyük anneme/Büyük babama	Evet	2	1,2
7) Akrabalarıma	Evet	15	8,7
8) Diğer	Evet	14	8,1

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 52 kişi (%30,1) kardeşlerine, 36 kişi (%20,8) eşine, 34 kişi (19,7) çocuklarına, 15 kişi (8,7) akrabalarına, 14 kişi (%8,1) diğer kişilere, 11 kişi (%6,4) annesine, 9 kişi

(%5,2) babasına ve son olarak da 2 kişi (%1,2) büyükanne/büyükbabasına şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 6: "Aile içi şiddet uygulama nedenlerine" ilişkin bulgular ve yorumlar

Şiddet uygulama sebebi:		n	%
1) Hakkettikleri için	Evet	58	31,4
2) Psikolojik sorunlarım olduğu için	Evet	8	4,3
3) Alkol kullandığım için	Evet	7	3,8
4)Ekonomik sebeplerden dolayı	Evet	17	9,2
5) Karşılık verdiği için	Evet	37	20,0
6) Saygısız davrandığı için	Evet	35	18,9
7)Namus uğruna	Evet	4	2,2
8) Nedenini hiç düşünmedim	Evet	6	3,1
9) Annem/Babam için	Evet	6	3,1
10) Diğer	Evet	7	3,8

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 58 kişi (%31,4) hakkettikleri için, 29 kişi (22,1) ise ekonomik nedenlerden dolayı, 16' kişi (%12,2) ev işlerinden dolayı, 13 kişi (%9,9) eşinin ailesi yüzünden şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7: "Aile bireylerine şiddet uyguladıktan sonra pişman olup olmadığına" ilişkin bulgular ve yorumlar

Aile bireylerine şiddet uyguladıktan sonra pişman olup olmadığı:	**n**	**%**
A) Evet	109	69,9
B) Bazen	29	18,6
C) Hayır	18	11,5

Tablo 7'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 109 kişi (%69,9) şiddet uyguladıktan sonra pişman olduklarını, 29 kişi (%18,6) bazen pişman olduklarını, 18 kişi (%11,5) ise pişman olmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8: "Aile içi şiddet uyguladıktan sonra psikolojik destek alıp almadığına" ilişkin bulgular ve yorumlar

Aile içi şiddet uyguladıktan sonra psikolojik destek alıp almadığı:	**n**	**%**
A) Evet	6	4,8
B) Hayır	119	95,2

Tablo 8'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 119 kişi (%95,2) aile içi şiddet uyguladıktan sonra psikolojik destek almadığını, 6 kişi (%4,8) ise psikolojik destek aldığını söylemişlerdir.

Tablo 9: "Aile içi şiddet uyguladıktan sonra desteği nereden/kimlerden aldığına" ilişkin bulgular ve yorumlar

Aile içi şiddet uyguladıktan sonra desteği nereden/kimlerden aldıkları		**n**	**%**
1) Psikolog	Evet	1	3,8
2) Psikiyatrist	Evet	6	23,1
3) Aile danışmanı	Evet	4	15,4
4) Diğer (Arkadaş, komşu, vb.)	Evet	15	57,7

Tablo 9'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 15 kişi (%57,7) diğer yerlerden destek aldıklarını, 6 kişi (%23,1) psikiyatristlerden yardım aldıklarını, 4 kişi (%15,4) aile danışmanlarından yardım aldıklarını ve son olarak da 1 kişi (%3,8) psikologdan yardım aldığını belirtmiştir.

Tablo 10: "*Şiddete başvurmak sizce bir çözüm yolu mudur" *ilişkin bulgular ve yorumlar

Şiddete başvurmak sizce bir çözüm yolu mudur?	n	%
A) Evet, her zaman	12	4,8
B) Evet, bazen	70	27,9
C) Hayır, hiçbir zaman	169	67,3

Tablo 10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkeklerden 169 kişi (%67,3) şiddete başvurmanın bir çözüm yolu olmadığını, 70 kişi (%27,9) şiddete başvurmanın bazen gerekli olduğunu ve 12 kişi (%4,8) ise şiddete başvurmanın her zaman gerekli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 11: Aile İçi Şiddet Uygulama Durumunun Kişisel Bilgilere Göre Dağılımı

		Hiç aile içi şiddet uyguladınız mı?			
		Evet		Hayır	
	n	%	n	%	
Medeni haliniz?	Evli	44	55,0	52	31,3
	Bekâr/Diğer	36	45,0	114	68,7
Kaç yıldır evlisiniz?	1-5 yıldır	8	17,0	14	26,4
	6-10 yıldır	10	21,3	17	32,1
	11-15 yıldır	10	21,3	7	13,2
	16-20 yıldır	5	10,6	3	5,7
	20 yıl ve üstü	14	29,8	12	22,6
Kaç çocuğunuz var?	Yok	24	35,3	81	65,3
	1 çocuk	7	10,3	11	8,9
	2 çocuk	10	14,7	14	11,3
	3 çocuk	12	17,6	7	5,6
	4 ve üstü çocuk	15	22,1	11	8,9

Yaşınız?	18-24	23	28,8	80	48,2
	25-34	21	26,3	44	26,5
	35-44	16	20,0	24	14,5
	45-54	11	13,8	11	6,6
	55 ve üstü	9	11,3	7	4,2
Eğitim durumunuz?	Okuryazar değil	6	7,5	1	0,6
	İlkokul	7	8,8	7	4,2
	Ortaokul	9	11,3	10	6,0
	Lise	14	17,5	29	17,5
	Üniversite	36	45,0	109	65,7
	Lisansüstü	8	10,0	10	6,0

Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulayanların çoğunluğu evli (%55,0), 20 yıl ve üstü süredir evli olanlar (%29,8), çocuğu olmayanlar (%35,3), 18-24 yaşındakiler (%28,8) üniversite mezunlarıdır (%45,0).

Tablo 12: Aile İçi Şiddet Uygulanınca Pişmanlık Durumu Kişisel Bilgilere Göre Dağılımı

		Aile bireylerine şiddet uyguladıktan sonra pişman olur musunuz?					
		Evet		**Bazen**		**Hayır**	
		n	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**
Medeni haliniz?	Evli	36	33,0	12	41,4	10	55,6
	Bekâr/ Diğer	73	67,0	17	58,6	8	44,4
Kaç yıldır evlisiniz?	1-5 yıldır	8	22,2	1	6,7	4	40,0
	6-10 yıldır	10	27,8	5	33,3	0	0,0
	11-15 yıldır	8	22,2	4	26,7	1	10,0
	16-20 yıldır	2	5,6	1	6,7	1	10,0
	20 yıl ve üstü	8	22,2	4	26,7	4	40,0

	Yok	65	68,4	9	37,5	6	46,2
Kaç çocuğunuz var?	1 çocuk	6	6,3	3	12,5	0	0,0
	2 çocuk	9	9,5	2	8,3	2	15,4
	3 çocuk	7	7,4	5	20,8	1	7,7
	4 ve üstü çocuk	8	8,4	5	20,8	4	30,8
Yaşınız?	18-24	58	53,2	12	41,4	8	44,4
	25-34	27	24,8	5	17,2	4	22,2
	35-44	13	11,9	6	20,7	1	5,6
	45-54		5,5	3	10,3	2	11,1
	55 ve üstü	5	4,6	3	10,3	3	16,7
Eğitim durumunuz?	Okuryazar değil	1	,9	1	3,4	2	11,1
	İlkokul	5	4,6	2	6,9	2	11,1
	Ortaokul	5	4,6	5	17,2	0	0,0
	Lise	11	10,1	6	20,7	4	22,2
	Üniversite	80	73,4	14	48,3	7	38,9
	Lisansüstü	7	6,4	1	3,4	3	16,7

Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulayıp pişman olanların çoğunluğu evli olmayanlar (%67,0), 6-10 yıldır evli olanlar (%27,8), çocuğu olmayanlar (%68,4), 18-24 yaşındakiler (%53,2) üniversite mezunlarıdır (%73,4).

Tablo 13: Şiddete Başvurmanın Çözüm Yolu Olma Durumu Kişisel Bilgilere göre Dağılımı

		Şiddete başvurmak sizce bir çözüm yolu mudur?					
		Evet, her zaman		**Evet, bazen**		**Hayır, hiçbir zaman**	
		n	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**
Medeni haliniz?	Evli	6	50,0	26	37,1	64	37,9
	Bekâr/ Diğer	6	50,0	44	62,9	105	62,1

Kaç yıldır evlisiniz?	1-5 yıldır	1	16,7	6	21,4	16	24,2
	6-10 yıldır	0	0,0	9	32,1	19	28,8
	11-15 yıldır	1	16,7	5	17,9	10	15,2
	16-20 yıldır	0	0,0	3	10,7	5	7,6
	20 yıl ve üstü	4	66,7	5	17,9	16	24,2
	Yok	7	58,3	30	53,6	71	56,3
Kaç çocuğunuz var?	1 çocuk	0	0,0	5	8,9	15	11,9
	2 çocuk	0	0,0	7	12,5	16	12,7
	3 çocuk	2	16,7	8	14,3	8	6,3
	4 ve üstü çocuk	3	25,0	6	10,7	16	12,7
Yaşınız?	18-24	7	58,3	34	48,6	70	41,4
	25-34	0	0,0	6	22,9	48	28,4
	35-44	0	0,0	2	17,1	28	16,6
	45-54	2	16,7	5	7,1	13	7,7
	55 ve üstü	3	25,0	3	4,3	10	5,9
	Okuryazar değil	0	0,0	2	2,9	3	1,8
Eğitim durumunuz?	İlkokul	5	41,7	2	2,9	6	3,6
	Ortaokul	0	0,0	7	10,0	12	7,1
	Lise	0	0,0	11	15,7	34	20,1
	Üniversite	6	50,0	44	62,9	101	59,8
	Lisansüstü	1	8,3	4	5,7	13	7,7

Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulamayı bazen çözüm olarak görenlerin çoğunluğu 20 yıl ve üstü süredir evli olanlar (%66,7), çocuğu olmayanlar (%58,3), 18-24 yaşındakiler (%58,3) üniversite mezunlarıdır (%50,0).

5. Tartışma

Araştırmaya katılan erkeklerin %67,5'i aile içi şiddet uygulamıştır. Şiddet olarak algılanan türler birbirine yakın oranda iken fiziksel şiddet çoğun-

luktadır. Yani erkekler evde en çok fiziksel şiddet uygulamaktadır (%17,4). Fizik şiddetin kapsamına, dayak, darp, vurma, vücuda zarar verme, saçını çekme, işkence etme, vb. gibi şeyler girmektedir. Araştırmaya katılan erkeklerin %83,3'ü nadiren aile içi şiddet uyguladığını belirtmişlerdir. Katılımcı erkeklerden %30,1'i kardeşlerine, %19,7'si çocuklarına, %20,8'i eşine bir şekilde şiddet uygulamıştır. Katılımcı erkeklerden %31,4'ü hak ettikleri için şiddet uyguladıklarını söylerken, %20,0'si karşılık verildiği için, %18,9'u saygısız davrandığı için şiddet uyguladığını söylemiştir. Katılımcı erkeklerden %69,9'u aile bireylerine şiddet uyguladıktan sonra pişman olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcı erkeklerden %95,2'si aile içi şiddet uyguladıktan sonra psikolojik destek almadığını söylemiştir. Katılımcı erkeklerden %57,7'si şiddet uyguladıktan sonra diğer kişilerden destek aldığını belirtmişlerdir. Katılımcı erkeklerden %67,3'ü şiddete başvurmanın hiçbir zaman çözüm yolu olmadığını düşünmektedirler. Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulayanların çoğunluğu evli (%55,0), 20 yıl ve üstü süredir evli olanlar (%29,8), çocuğu olmayanlar (%35,3), 18-24 yaşındakiler (%28,8) üniversite mezunlarıdır (%45,0). Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulayıp pişman olanların çoğunluğu evli olmayanlar (%67,0), 6-10 yıldır evli olanlar (%27,8), çocuğu olmayanlar (%68,4), 18-24 yaşındakiler (%53,2) üniversite mezunlarıdır (%73,4). Katılımcı erkeklerden aile içi şiddet uygulamayı bazen çözüm olarak görenlerin çoğunluğu 20 yıl ve üstü süredir evli olanlar (%66,7), çocuğu olmayanlar (%58,3), 18-24 yaşındakiler (%58,3) üniversite mezunlarıdır (%50,0).

Ulusal ve uluslararası düzeyde belirlenen politikalara ve uygulamalara rağmen dünyanın her yerinde ortaya çıkan bir sorun olan kadına yönelik şiddet; çok yönlü, bütüncül, kapsayıcı plan ve politikalarla toplumsal düzeyde ortak ve kararlı bir mücadeleyi gerektirmektedir. Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra kadın hareketinin gündeme getirdiği kadına yönelik şiddet konusu, 1990'lı yıllardan itibaren devletin gündeminde yer almaya başlamıştır. Bu alanda Türkiye'de ve dünyada çok sayıda araştırma yapılmıştır (KSGM, 1998). Ankara ŞÖNİM'e (Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi) başvuran kişilerin maruz kaldıkları şiddet biçimleri arasında yüzde 30 ile fiziksel şiddet, yüzde 28 ile psikolojik şiddet önceliklidir. Bunu %18 ile ekonomik istismar, %17 ile sözel şiddet ve %7 ile cinsel şiddet takip etmektedir. Güler ve arkadaşlarının (2005) Sivas ilinde yaşayan 15-49 yaş arası 162 evli kadınla yaptıkları araştırmada kadınların %40,7'sinin aile içi şiddete maruz kaldığı, bunların % 91'inin kadının eşi, % 22,7'sinin eşinin yakınları, %19,7'sinin ise kendi yakınları tarafından gerçekleştirildiği; şiddetin en çok kadınlara ve

çocuklara uygulandığını, şiddeti tanımlamaları istendiğinde ise yarısından çoğu şiddeti fiziksel olarak tanımladıkları, %47,4'ü şiddeti sözel, %21,4'ü ise duygusal şiddet olarak tanımladıkları sonuçları elde edilmiştir. Hıdıroğlu, Topuzoğlu, Ay ve Karavuş'un (2006) yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarına göre, kadınlar en çok çocukların bakımlarını aksatırlarsa (%42,5) ya da kocalarına karşılık verirlerse (%41,8) dayağı hak ettiklerini düşündükleri, çocukken aile içerisinde baba tarafından anneye uygulanan şiddete tanıklık etmiş olmanın da büyük ölçüde bir risk etmeni olduğu, kadınların %40,4'ü kocaları tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığı, %76,7'si ise çocuklarına fiziksel şiddet uyguladıklarını sonucu elde edilmiştir. USAK'ın (2009) "Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet" araştırmasının sonuçlarına göre, ülke genelindeki kadınların %39'u fiziksel şiddet, %15'i de cinsel şiddet yaşarken, kadınların % 42'si iki şiddetten en az birini yaşadığını ifade ediyor. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (KSGM) (2009), verilerine göre ülke genelindeki evli kadınların %44'ü, hayatlarının herhangi bir döneminde duygusal istismar eylemlerinden en az birisine maruz kaldıklarını, kadınların %37'si eşlerinin kendilerine küfür ettiğini, evli kadınların 1/5'i aşağılanıp küçük düşürüldüğünü, %19'u da korkutulup tehdit edildiğini belirtmiştir. TUİK verilerine bakıldığında ise eşi veya birlikte olduğu kişiden fiziksel veya cinsel şiddet görmüş kadınların %31,7'si erkeğin ailesiyle yaşanan sorunları, %21,7'si ise ekonomik sıkıntıları, %21,4'ü ise erkeklerle ilgili sorunları şiddetin nedenleri arasında göstermektedir (www.tuik.gov.tr).

Genel anlamda, aile içi şiddeti önleyebilmek öncelikle onun toplumsal bir olgu olduğunu kabul etmeyi gerektirmektedir. Sonuç olarak, kadına karşı şiddet bir insan hakları ihlalidir ve bir suçtur. Bu konuda bir şey yapmamak da hem bir suç hem de şiddetin temel nedenlerinden bir olan kadın erkek eşitsizliğini desteklenmesidir. Kadınların normal ve sağlıklı yaşam hakkına sahip olabilmesi için birey, toplum ve devlet olarak bu eylemi bir suç olarak görmeli, bu suça teşebbüs edenlerin cezalandırılması ve kadınların güvenlik içinde yaşamaları amacıyla her türlü desteğin verilmesi için çalışılmalıdır. Ayrıca kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda geliştirilecek uygulamalarda farklı ülke deneyimlerinin incelenmesi ve geliştirilen uluslararası sözleşmelerin toplumda yürütülmesine aracılık edecek mekanizmaların oluşturulmasına ihtiyaç vardır (KSGM, 2008; 2012; 2014). Sonuç olarak; aile içi şiddeti önlemek aynı anda yasal, sosyal, ekonomik ve kişisel gibi birden çok etmene müdahale etmeyi gerektirir.

Kaynakça

Akkaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). "Kadına yönelik şiddet". *Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitesi Sosyal bilimler enstitüsü dergisi* 6 (1), 32-42

Birleşmiş Milletler (UN). 1993 tarihli Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddete Karşı Bildirge. (Declaration on the elimination of violence against women), https://search.un.org/results.php, Erişim Tarihi: 27.10. 2019.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (1996). "Violence against women". Genova, 5-7 February.

Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). "Türkiye'de kadına yönelik şiddet". Uluslararası stratejik araştırmalar kurumu (USAK) sosyal araştırmalar merkezi, rapor no: 12-01, Ankara.

Karasar, N. (1994). "Bilimsel araştırma yöntemi". Ankara: Araştırma eğitim danışmanlık ltd.

(2005). "Araştırmalarda rapor hazırlama". (13. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (2007). "Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı". (Geliştirilmiş 7. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık

Erdem, M. (2007). "Aile içi şiddet ve 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanun". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, s.56.

Güler, N., Tel, H. ve Tuncay, F. Ö. (2005). "Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı". *C.Ü. Tıp fakültesi dergisi, 27*, 51-56.

Hıdıroğlu, S., Topuzoğlu, A., Ay, P. ve Karavuş, M. (2006). "Kadın ve çocuklara karşı fiziksel şiddeti etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: İstanbul'da sağlık ocağı tabanlı bir çalışma". *New symposium journal, 44*, 196-202.

Kocacık, F. (2001). "Şiddet Olgusu Üzerine". *C.Ü. İktisadi ve idari bilimler dergisi,* 2 (1), 1-7.

Şenol, D. ve Yıldız, S. (2013). "Kadına yönelik şiddet algısı-Kadın ve erkek bakış açılarıyla". Ankara: Mutlu **Çocuklar Derneği Yayınları**.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. "*Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*", Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2009.

"*Aile içi şiddetle mücadele el kitabı*". Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2008.

"*Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede sağlık hizmetleri".* Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2014.

"*Cumhuriyetin 75. yılında Türkiye'de kadının durumu*". Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1998.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. "*Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015"*. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2012.

Uluocak, Ş., Gökulu G., Bilir O., Karacık N. E., Özbay D. (2014). "*Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet"*. Edirne: Paradigma Akademi.

WHO (World Health Organization) (2002). World report on violence and health, Genova, Italy.

Yetim, D. ve Şahin E. M. (2005). "Aile hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım". *Aile hekimliği dergisi,* 2 (2), 48-53.

Yıldırım, A. (1998). "Sıradan şiddet: Kadına ve çocuğa yönelik *şiddetin toplumsal kaynakları".* İstanbul: Boyut kitapları.

Çevrim içi kaynaklar:
https://biruni.tuik.gov.tr/kadinasiddetdagitim/kadin.zul, kadına yönelik aile içi şiddet istatistikleri, 2008, Erişim tarihi: 27.10.2019
http://www.evicisiddet.adalet.gov.tr/Ne_Yapabilirim.html, Erişim tarihi: 27.10.2019
http://www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/Kadina_Yonelik_Aile_Ici_Siddet_ic.pdf, Erişim tarihi: 27.10.2019.
https://search.un.org/results.php, Erişim tarihi: 27.10.2019.
https://www.ailevecalisma.gov.tr/ksgm, Erişim tarihi: 27.10.2019.
http://www.kocaelibarosu.org.tr/Print.aspx?ID=37603&Tip Erişim tarihi: 27.10.2019.